

TARIM KREDİ KOOPERATİFİ ANASÖZLEŞMESİ

Kuruluş

Madde-1: Bu anasözleşme altında ad ve soyadları ile ikametgâhları yazılı üreticiler arasında çalışma merkezi .....de/da olmak ve ..... sınırları içinde faaliyette bulunmak üzere, 1581 Sayılı Kanun ile ek ve değişikliklerine göre ..... Sayılı ..... Tarım Kredi Kooperatifi adı altında sınırlı sorumlu, değişir ortaklı ve değişir sermayeli bir tarım kredi kooperatifi kurulmuştur.

Kuruluşa Karar Verme

Madde-2: Üreticilerin başvurması üzerine kooperatifin kurulmasına, çalışma merkezi ve çalışma alanlarının tespit edilmesine Merkez Birliği yönetim kurulunca karar verilir.

Tüzel Kişilik Kazanma

Madde-3: Kooperatif, 1581 Sayılı Kanun'un 21. maddesine göre tescil ve ilâna tâbi değildir. Kurucu ortaklarca imzalanan kooperatif anasözleşmesinin noterce tasdikinden sonra, Merkez Birliği yönetim kurulunca Tarım ve Köyşleri Bakanlığının iznine sunulur. Bakanlığın izin ve tasdikinden sonra kooperatif tüzel kişilik kazanır.

Bölge Birliğine Girme Mecburiyeti

Madde-4: Kooperatif, çalışma alanı içinde bulunduğu bölge birliğine girmek mecburiyetindedir. Bu mecburiyete uymayan kooperatif 1581 Sayılı Kanun hükümlerinden faydalanamaz.

Kuruluş genel kurulunda bölge birliğine ortak olunması için karar alınması gerekmektedir.

Kooperatifin Amacı, Çalışma Konuları

Madde-5: Üreticilerin ekonomik menfaatlerini korumak ve özellikle meslek ve geçimleriyle ilgili ihtiyaçlarını sağlamak amacıyla karşılıklı yardım prensibine dayanılarak kurulan kooperatifin çalışma konuları şunlardır:

A-Ortakların:

- a-**Kısa ve orta vadeli kredi ile her türlü tarımsal girdi ihtiyaçlarını karşılamak,
- b-**Mahsullerini değerlendirmek ve pazarlamak,
- c-**Müştereken faydalanabilecekleri her çeşit makine, ekipman ve tesisleri temin etmek.

B-Ortak ve gerektiğinde diğer üreticilerin:

- a-**Üretim ve zarurî tüketim maddeleri ile üretim araçlarını toptan sağlamak ve bu maksatla, Merkez Birliği yönetim kurulunun müsaadesi ile kuruluşlara iştirak etmek,
- b-**Hükümetçe görev verildiği takdirde, Devletçe yapılacak destekleme ödemelerine aracılık etmek,
- c-**El sanatlarını geliştirmek ve mamullerini değerlendirmek,
- d-**Meslekî ve teknik yönden bilgilerini arttırmak, sosyal ve kültürel konularla ilgili faaliyetlerde bulunmak, kurslar açmak ve seminerler tertip etmek.

C-Mevduat toplamak, bankacılık hizmetleri ve sigorta acenteliği yapmak.

D-1581 Sayılı Kanun ile ek ve değişikliklerine göre kurulmuş diğer kooperatifler, bölge birlikleri ve Merkez Birliği ile kredi ihtiyaçlarını karşılamak üzere banka ve sigorta şirketi kurmak veya bu gibi kuruluşlara iştirak etmek,

E-Bölge birliğince kendisine verilecek diğer görevleri yapmak.

Kooperatif bu faaliyetlerini, üst kuruluşlarca tespit edilecek genel uygulama esaslarına göre yürütür.

Ortak Sayısı

Madde-6: Kooperatifin ortak sayısı sınırlandırılmaz. Kuruluşta en az otuz ortak olması şarttır.

Ortaklık Şartları (Değişik:25/11/2010-47 sayılı bakanlık oluru)

Madde-7:

A-Bir Üreticinin Kooperatife Ortak Olabilmesi İçin:

- a-**Medenî hakları kullanma yeterliğine sahip olması,
- b-**Kooperatifin çalışma alanı içinde, tarımsal üretim yapması veya Merkez Birliğince tespit edilecek esas ve ölçülerde büyük ve küçükbaş hayvancılık, kümes hayvancılığı, seracılık, arıcılık, ipekböcekçiliği, balıkçılık, yaş meyve ve sebze üreticiliği ve benzer konulardan herhangi birinde üretim faaliyetinde bulunması,
- c-**Aynı zamanda başka bir tarım kredi kooperatifinde ortak olmaması,
- d-**Ortak mahsulleri üzerinde ticaret ve komisyon işi yapmaması, faizle para veya mal olarak kredi vermemesi,
- e-**Tarım kredi kooperatifleri, bölge birlikleri ve Merkez Birliği personeli olmaması.

B-Tüzel Kişiler ile Tarımsal Amaçlı Kooperatiflerin Ortak Olabilmeleri İçin:

- a-**Kooperatifin çalışma alanı içerisinde faaliyet göstermesi,
- b-**Aynı zamanda başka bir tarım kredi kooperatifinin ortağı olmaması,
- c-**Yetkili organlarınca ortaklığa ilişkin karar alınması ve söz konusu kararın bir suretinin kooperatife ibraz edilmesi,
- d-**Tarımsal amaçlı kooperatifler hariç, ortak mahsulleri üzerinde ticaret ve komisyon işi yapmaması, faizle para veya mal olarak kredi vermemesi,

Gerekir.

Ayrıca, yaş sebze ve meyve ticaretinin düzenlenmesi hakkındaki mevzuat kapsamında faaliyette bulunmak üzere Üretici Birliği Belgesi almak isteyen tarım kredi kooperatiflerinde; ortakların ziraat odasına kayıtlı olmaları ve bu durumu ortaklığa girişte ve her yıl sonu ziraat odasından sağlayacağı belgeyle, ortak mahsulleri üzerinde ticaret ve komisyon işi yapmadıklarını da ticaret odası ve vergi dairesinden alacakları belgelerle kanıtlamaları şartı ayrıca aranacaktır.

Ortaklığa Girme

Madde-8: Üreticilerin, tarımsal amaçlı kooperatiflerin ve tüzel kişilerin, ortaklık işlemlerinin tamamlanabilmesi için:

- a-**Kooperatife, esasları Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilecek bir beyanname vermesi,
- b-**Kuruluşta anasözleşmeyi imzalaması, sonradan girişte kooperatife bu anasözleşme hükümlerini kabul ettiğine dair tüzel kişilerin ve tarımsal amaçlı kooperatiflerin noterden, üreticilerin ise noterden veya kooperatifin bulunduğu ya da ikamet ettiği köy ve mahalle ihtiyar heyeti tarafından tasdik edilecek bir taahhütname vermesi,
- c-**Ortaklığa kabul hakkında, kooperatif yönetim kurulunca karar alınması,
- d-**Taahhüt ettiği ortaklık payının 1/4'ünü ödemiş olması,

Gerekir.

Üreticilerin ortaklık şartlarını taşıyıp taşımadıkları ilk kuruluşta bölge birliğince, kuruluştan sonra ise kooperatifçe incelenir.

Ortaklığa kabul olmayan üreticilerin üst kuruluşlara itiraz hakları vardır. Bölge birliği yönetim kurulunun vereceği kararlar, kooperatif hükmî şahsiyeti yönünden kesinlik arz eder.

Ortaklıktan Çıkma(Değişik:25/11/2010-47 sayılı bakanlık oluru)

Madde-9: Ortaklar:

- a-**En az üç yıllık ortaklık yapmış ve ortaklık paylarını ödemiş,
- b-**Kooperatif bölgesinde üretimden vazgeçmiş,
- c-7. maddenin (A) bendinin (a) fıkrasında aranan şartı kaybetmiş,**

Olmaları hâllerinden herhangi birinin tahakkuku hâlinde, mevcut borçlarını ödemeleri (Tüzel kişiler ile tarımsal amaçlı kooperatiflerin ortaklıktan çıkmak istemeleri hâlinde yetkili organlarından aldıkları kararı ibraz etmeleri) ve en az üç ay önceden yazılı olarak müracaat etmeleri kaydıyla kooperatiften çıkabilirler. Ortaklıktan çıkma işlemi kooperatif yönetim kurulu kararı ile tamamlanır.

Yönetim kurulu, ortağın çıkma talebini anasözleşmeye aykırı bulduğu veya dilekçede belirtilen hallerin muvazaa ya da hileye dayandığını tespit ettiği takdirde, bu talebi reddedebilir. Ortaklıktan çıkma talebi kooperatif yönetim kurulunca reddedilen ortak, kooperatifin bağlı bulunduğu bölge birliğine müracaat edebilir. Bölge birliği yönetim kurulunun vereceği karar kesindir.

Bir ortak, anasözleşmenin ortaklık şartları ile ilgili 7. maddesinde belirtilen şartları haiz olması kaydıyla yönetim kurulunun izniyle borç ve alacakları devredilerek, başka bir tarım kredi kooperatifine geçebilir.

Ortaklıktan Çıkarılma

Madde-10: Ortaklar:

- a-**Kanun ve anasözleşme hükümlerine aykırı hareket etmeleri,
- b-**Tecil sebepleri olmadan borçlarını arka arkaya üç üretim döneminde ödememeleri veya teslimini taahhüt ettikleri mahsulü mazeretsiz olarak üç yıl üst üste kooperatife teslim etmemeleri,
- c-**Kooperatife girişte anasözleşmenin 7. maddesinde belirtilen ortaklık şartlarını taşımadıklarının sonradan anlaşılması,
- d-**Ortakların tarımsal işletmelerinin bulunduğu yerleşim biriminin kooperatif çalışma alanından çıkarılması,

Hâllerinde; yönetim kurulunun kararı ve bu kararın genel kurulca tasdiki ile ortaklıktan çıkarılırlar.

Yönetim kurulunca çıkarılma kararı verilmeden önce, durum ilgiliye yazılı olarak bildirilir ve tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde yazılı savunması istenir.

Yönetim kurulunca haklarında çıkarılma kararı verilen ortaklar, bu kararın kesinleşmesine kadar kooperatif hizmetlerinden faydalanır.

Ortak, genel kurul kararına, tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde Bölge birliği, gerektiğinde Merkez Birliği nezdinde itiraz edebilir. Merkez Birliği yönetim kurulunun konu hakkında vereceği karar kesindir.

Çıkarılan ortağın adlî makamlara başvuru hakkı saklıdır.

Çıkan ve Çıkarılan Ortaklarla Hesaplaşma

Madde-11: Çıkan, çıkarılan veya ölüm dolayısıyla ayrılan ortakların ödedikleri sermaye payları ve yatırdıkları mevduatları dışında kooperatifin yedek akçe, karşılıklar ve fonları üzerinde herhangi bir hakları yoktur.

Çıkan, çıkarılan veya ölüm dolayısıyla ayrılan ortakların ortaklık payları o yıla ait bilânçonun genel kurulca tasdikinden sonra kendilerine veya mirasçıklarına ödenir.

Çıkan veya çıkarılan ortaklarla, ölüm dolayısıyla ayrılan ortakların mirasçıları kalan borçlarının tamamını ödemek istedikleri takdirde, ortaklık payları bilânçonun tasdiki beklenmeden borçlarına mahsup edilir.

Kooperatifin mevcudiyetini tehlikeye düşürecek nitelikte iade ve ödemeler genel kurulca üç yılı aşmamak üzere geciktirilebilir. Bu durumda kooperatifin haklı sebeplere bağlı tazminat isteme hakkı saklıdır.

Çıkarılan ortakların borçları muaccel olur.

Çıkan veya çıkarılan ortaklarla ölen ortakların mirasçılarının alacak ve hakları, bunları isteyebilecekleri günden başlayarak 3 ay içinde ödenir. Ancak bu haklar, isteyebilecekleri günden itibaren beş yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. Zamanaşımına uğrayan paralar yedek akçeye alınır.

Kooperatife Tekrar Girme

Madde-12: Çıkan ortaklar, çıkma sebeplerinin ortadan kalkması hâlinde kooperatife tekrar ortak olabilirler. Çıkarılan ortaklar, çıkarıldıkları tarihten itibaren en az üç yıl geçtikten sonra ve çıkarılma sebepleri ortadan kalkmış olmak kaydıyla bir defaya mahsus olmak üzere kooperatife tekrar ortak alınabilirler.

Kooperatife tekrar gireceklerin çıkma veya çıkarılma tarihinde ödemiş oldukları sermaye tutarından az olmamak üzere sermaye taahhüdünde bulunmaları ve bu miktarı taahhütlerine mahsuben kooperatife tamamını nakden ödemeleri şarttır.

Ayrıca bunlarda kooperatife ilk defa ortak olacaklarda aranan şartlar aranır.

Sermaye (Değişik:12/10/2009-34 sayılı bakanlık oluru)

Madde-13: Kooperatifin sermayesi ortakların taahhüt ettikleri ortaklık paylarından meydana gelir.

Kooperatifin kuruluşta taahhüt edilen sermayesi ..... Türk Lirası'dır. Bu sermayenin 1/4'ü peşin olarak ödenmiştir.

Paylar (Değişik:12/10/2009-34 sayılı ve 15/06/2015-51 sayılı bakanlık olurları)

Madde-14: Ortaklar, kendilerine açılan kredi ve kooperatife teslimini taahhüt ettikleri mahsul ile orantılı olarak ayrı ayrı ortaklık payı taahhüt ederler.

Ortaklar, 20.000 TL krediye kadar tespit edilen kredinin %5'ini, 20.000 TL'yi aşan kısım için 50.000 TL krediye kadar tespit edilen kredinin %3'ünü, 50.000 TL'yi aşan kısım için 250.000 TL krediye kadar tespit edilen kredinin %2'sini, 250.000 TL'yi aşan kısım için 1.000.000 TL krediye kadar tespit edilen kredinin %1'ini, 1.000.000TL'yi aşan kısmı için tespit edilen kredinin % 0,5'ini ortaklık payı olarak taahhüt ederler. Ayrıca, peşin ve veresiye alışveriş yapmak, sigorta poliçesi yaptırmak gibi kooperatif hizmetlerinden faydalanmak isteyen ortaklar en az bir ortaklık payı taahhüt ederler. Ancak taahhüt edilen ortaklık payı yasal olarak alınması gereken ortaklık payını geçemez. Taahhüt edilen bir ortaklık payı 100.-(Yüz) Türk Lirası'ndan aşağı olamaz. Bu miktar, genel kurul kararı ve Merkez Birliği'nin tasdiki ile artırılabilir.

Mahsul teslim edecek ortakların sermaye payları, kooperatife bir yıl içinde teslim edecekleri mahsul miktarına göre hesap edilir.

Hangi mahsulün ne kadarı için bir pay taahhüt edileceği Merkez Birliği yönetim kurulunca tesbit edilir.

Teslim edilecek mahsul, bir paya karşılık olan miktardan fazla olduğu ve bu fazlalık bir paya isabet eden kısmın yarısını geçtiği takdirde ortağın bu fazlalık için bir pay daha taahhüt etmesi gerekir.

Önce az ortaklık payı ile ortak olanlar, sonradan kredi ihtiyaçları ve mahsul teslimatının artması hâlinde, ortaklık paylarını bu artışlara paralel olarak çoğaltırlar.

Deprem, kuraklık, donma, yangın, su baskını ve dolu gibi tabii afetler veya bitkisel, hayvansal hastalıklar nedeniyle mahsul teslimatını uzun süre noksan yapmak zorunda kalan ortaklarla, işletmelerin büyüklüğüne göre daha az kredi tesbit edilenler, ortaklık paylarını azaltabilirler.

Ortaklar, kooperatifin, bölge birliğinin veya Merkez Birliği'nin yatırımları ile ilgili kuruluşlara ortaklık payları dışında, Merkez Birliği yönetim kurulunca tesbit edilecek esaslara göre iştirak edebilirler.

Payların Ödenmesi

Madde-15: Kredi ile ilgili olarak taahhüt edilen ortaklık payları tutarının dörtte biri peşin, geri kalan kısmı da üç yılda ve eşit taksitlerle ödenir. Pay artırılması hâlinde, üçte biri peşin, kalanı da iki yılda ve eşit taksitlerle tahsil edilir. Ancak, evvelce taahhüt edilen sermaye tamamen ödenmedikçe pay artırımını yapılamaz.

Mal teslim edecek ortakların pay taahhütlerinin başlangıçta ¼'ü peşin, kalanı da kendilerine ödenen mahsul bedellerinden % 5 kesilmek suretiyle para olarak tahsil olunur. Bu konu ile ilgili pay artırımlarında da aynı usul uygulanır.

Ortaklar, taahhüt ettikleri payların tamamını peşin olarak ödeyebilirler.

Sermayenin Devir ve Haczolunamayacağı

Madde-16: Ortaklık payları, başkalarına devredilemez ve ortakların kooperatiften başkasına olan borçları için haczolunamaz.

Ancak, 1581 Sayılı Kanun'un 16. maddesinin son fıkrasındaki mevduat sahiplerinin imtiyazlı alacaklılık durumları saklıdır.

Payların Faizi

Madde-17: Ortakların ödenmiş paylarına, Merkez Birliği yönetim kurulunca tesbit edilecek esaslara göre faiz verilebilir.

Ortakların Sorumluluğu

Madde-18: Kooperatif varlıklarının borçlarını karşılamaya yetmemesi hâlinde, ortaklar bu borçlardan taahhüt ettikleri pay tutarının beş katına kadar sorumludurlar.

Ortaklıktan çıkanlar ile çıkarılanların ortaklıkları zamanına ait kooperatif zararlarından dolayı sorumlulukları, ortağın ayrılma işleminin bittiği bilânço yılı sonundan başlayarak iki yıl sürer.

Kooperatifin Sorumluluğu

Madde-19: Kooperatif, borçlarına karşı malvarlığı ve ortaklarının taahhüt ettikleri sermayenin beş katına kadar sorumludur.

Ek Ödeme Yükümlülüğü

Madde-20: Bilânço açıklarını kapatmak için kullanılmak üzere ortaklardan ek ödeme istenebilir.

Ek ödeme, Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilecek esaslara ve kooperatif genel kurul kararına göre talep edilir. Talep edilecek ek ödeme tutarı bilânço açıklarını geçemez.

Organlar

Madde-21: Kooperatif organları şunlardır:

A-Genel kurul

B-Yönetim kurulu

C-Denetçiler

Genel Kurul (Değişik:25/11/2010-47 sayılı bakanlık oluru)

Madde-22: Kooperatifin en yetkili organı olan genel kurul, bu kurula katılma hakkını haiz ortaklardan teşekkül eder.

Bir ortağın genel kurula katılabilmesi için:

a-Kuruluş genel kurulu hariç olmak üzere, genel kurul toplantı tarihinden en az üç ay evvel kooperatife ortak kaydedilmesi,

b-Genel kurul toplantısında görüşülecek en son faaliyet yılı sonu itibariyle vadesi geçen pay borcu ile teslimini taahhüt ettiği mahsulün en az %50'sini en geç genel kurul toplantısının yapıldığı tarihe kadar ödemiş ve yerine getirmiş olması, (Tecil ile 6 ayı geçmemek üzere, Devlet kuruluşları ve Devlet destekleme alımlarında, malını teslim ettiği halde, bedelini alamaması halleri hariç)

Gerekir.

Genel Kurulun Görevleri

Madde-23: Genel kurulun görevleri şunlardır:

a-Bilânço ve gelir-gider farkı hakkında karar vermek,

b-Yıllık çalışma programı hakkında karar vermek,

c-Yönetim kurulu ve denetçilerin raporları ile teklifleri hakkında karar vermek, bunları ibra etmek veya azletmek,

d-Yönetim kurulu üyeleri ve denetçileri seçmek,

e-Bölge birliği genel kurul toplantısına katılacak temsilcileri seçmek,

f-Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilecek esaslara göre, Yönetim kurulunca hazırlanacak bütçe hakkında karar vermek,

g-Bilânço zararlarının kapatılmasında kullanılmak üzere, Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilecek esaslara göre ortaklardan ek ödeme istenmesi hakkında karar vermek,

h-Tahsili imkansız alacakların ve bilânço zararlarının yedek akçe, karşılık ve fonlardan kapatılması hakkında Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilecek esaslara göre karar vermek,

ı-Ortaklıktan çıkarılacaklar hakkında, yönetim kurulunca alınacak kararları sonuca bağlamak,

i-Ortakların, destek fonu ile teşkil edilecek diğer fonlara Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilecek esaslara göre katılmaları hakkında karar vermek,

j-Kooperatifin feshi hakkında karar almak ve tasfiye kurulu üyesini seçmek,

k-Kooperatif işleri yönünden lüzumlu görülecek diğer konular hakkında karar vermek.

Genel Kurul Toplantı Şekilleri

Madde-24: Genel kurul; kuruluş, olağan ve olağanüstü olmak üzere üç şekilde toplanır.

a-Kuruluş Genel Kurul Toplantısı

Kuruluş genel kurulu, kuruluş işlemleri tamamlandıktan sonra, bölge birliği yönetim kurulunun çağrısı üzerine bir ay içinde toplanır.

b-Olağan Genel Kurul Toplantısı

Merkez Birliği yönetim kurulunca belirlenecek esaslara göre bölge birliğince tespit edilecek süre içerisinde, yönetim kurulunun çağrısı üzerine her iş yılı faaliyetinin ayrı ayrı görüşülmesi kaydıyla dört yılda bir yapılır.

Genel kurul toplantısına çağrı yönetim kurulunca yapılmadığı takdirde on gün içinde denetçiler veya denetçilerden biri tarafından, bu da yapılmadığı takdirde, çağrı bir ay içinde bölge birliği yönetim kurulunca, bu da yapılmadığı takdirde bu çağrı bir ay içinde Merkez Birliği yönetim kurulunca yapılır.

c-Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı

Genel kurul gerekli hallerde Yönetim kurulu veya denetçiler veya denetçilerden biri tarafından ya da Genel kurula katılma hakkını haiz olan ortakların ondan az olmamak şartıyla 1/10'unun yazılı talebi üzerine yönetim kurulunca on gün içinde toplantıya çağrılır.

Yeteri kadar ortağın talebine rağmen Yönetim kurulunca on gün içinde olağanüstü genel kurul toplantısına çağrı yapılmaması hâlinde, bu çağrı müteakip on gün içinde denetçiler veya denetçilerden biri tarafından, bu da yapılmadığı takdirde on gün içinde bölge birliği yönetim kurulunca çağrı yapılır.

Kooperatif genel kurulu, gerektiğinde bölge birliği yönetim kurulu veya Merkez Birliği yönetim kurulu tarafından doğrudan doğruya veya yönetim kurulu aracılığı ile gerekçeleri belirtilmek suretiyle olağanüstü olarak toplantıya çağrılabilir.

Genel Kurula Çağrı ve Gündem

Madde-25: Genel kurul toplantılarına çağrı, ortakların en kolay haberdar olabilmelerini sağlayacak şekilde günlük gazete veya mahalli örfe göre yapılır. Bu çağrının toplantıdan 15 gün önce (ilân ve toplantı günleri hariç) ve gündemle birlikte yapılması, toplantı gününün mahallin en büyük mülkî amirliği ile bölge ve Merkez Birliği'ne bildirilmesi gereklidir.

Olağan veya olağanüstü genel kurul gündemine madde eklenmesi, on ortaktan az olmamak üzere genel kurul toplantısına katılma hakkını haiz ortaklardan 1/10'unun toplantıdan yedi gün önce yazılı müracaatları ile mümkündür. Bu takdirde, gündeme eklenen kısım toplantı gününden en az bir gün önce ilân edilir.

Gelir-gider farklarının dağıtımı, yıllık çalışma raporu, bilânço ile denetçiler raporunu içeren faaliyet raporu genel kuruldan en az iki gün önce, kooperatifte, bilgi edinilmesini teminen ortakların incelemesine sunulur.

Genel Kurul Toplantıları

Madde-26: Genel kurul, aşağıda belirtilen esaslar dahilinde toplanır:

a-Toplantının Açılması ve Tehir Edilmesi

Toplantı, yönetim kurulu Başkanı bulunmaması hâlinde başkan vekili, bulunmaması hâlinde yönetim kurulu üyelerinden biri, bunun mümkün olmaması hâlinde denetçiler, bunların da mümkün olmaması hâlinde bölge birliği temsilcisi tarafından açılır.

Toplantının açılabilmesi için, bölge birliği temsilcisinin hazır bulunması gerekir. Ancak, birlik temsilcisi toplantıya gelmez ise, bir saat beklenilerek durum bir zabitla tespit edilir, toplantı açılır ve bu durum ayrıca genel kurul toplantı zabitlarına yazılır.

Genel kurul toplantısının açılabilmesi için Genel kurula katılma hakkını haiz ortakların yarısından bir fazlasının toplantıda bizzat hazır bulunmaları ve hazırûn cetvelini imzalamaları şarttır.

Toplantı için yeter sayıda ortağın bulunmaması hâlinde, yeni bir ilâna gerek kalmadan genel kurul yedi gün sonraya tehir edilir. Sürenin hesabında toplantı günleri dikkate alınmaz ve ikinci toplantıda nisap aranmaz. Ancak, nisap aranmayacak bu toplantıda genel kurul toplantısına katılma hakkını haiz 20 ortağın katılmaması hâlinde, genel kurul toplantısı yapılamaz ve bu organlar bölge birliğince teşekkül ettirilir veya kooperatifin işleri bölge birliği yönetim kurulunca

yürütülür. Bu takdirde genel kurul, bölge birliği yönetim kurulunca en geç üç ay içerisinde olağanüstü toplantıya çağrılır.

b-Başkanlık Divanı

Genel kurul toplantısını yönetmek üzere, açık oyla kooperatif ortakları veya bölge birliği temsilcileri arasından bir başkan, bir başkan vekili, iki kâtip üye seçilir.

Başkanlık divanına ilgili kooperatifin yönetim kurulu üyeleri ile denetçileri seçilemezler.

c-Toplantı Kararları ve Oyların Kullanılması

Bütün kararlar, oylama sırasında hazır bulunan ortakların çoğunluğu ile alınır. Ancak, kooperatifin dağılması ile ilgili kararlar alınabilmesi için kooperatif, anasözleşmenin genel Kurul başlıklı maddesinde belirtilen şartların aranmayacağı olağanüstü toplantıya çağrılır. Gerekli kararın alınabilmesi için birinci toplantıda kayıtlı ortakların dörtte üçü, ikinci toplantıda da üçte ikisinin hazır bulunması ve hazır bulunan ortakların üçte ikisinin oyu gerekir.

Genel kurulda, her ortağın bir oy hakkı vardır, vekâleten oy kullanılamaz.

d-Gündemin Görüşülmesi ve Kararlar

Toplantıda, gündemde olmayan hususlar görüşülemez. Ancak hazırın cetvelini imzalayan ortakların en az 1/10'unun divanın teşekkül ettirilmesinden sonra diğer gündem maddelerinin görüşülmesine geçilmeden önce yazılı teklifte bulunmaları hâlinde, Hesap Tetkik Komisyonunun seçilmesi, bilânço incelenmesinin ve ibranın geriye bırakılması, çıkan veya çıkarılan ortaklar hakkında karar alınması, genel kurulun yeni bir toplantıya çağrılması ve kanun, anasözleşme ve iyi niyet esasları ile genel kurul kararlarına aykırı olduğu ileri sürülen yönetim kurulu kararlarının iptali, yönetim kurulu üyeleri, denetçileri ile temsilcilerin azli ve yerlerine yenilerinin seçilmesi ile ilgili hususlar, genel kurula katılanların yarısından bir fazlasının kabulü ile gündeme alınır.

Genel kurulun vereceği kararlar, Kanun, anasözleşme ve mevzuat hükümlerine aykırı olamaz.

e-Toplantı Zabıtları

Genel kurulun bütün kararları, zapta geçirilir ve genel kurul başkanlık divanı ile varsa bölge birliği temsilcileri tarafından imzalanır.

Ayrıca, daha önce hazırlanmış ve toplantıya girişte imzalanmış olan ortaklar listesi de genel kurul başkanlık divanı tarafından imzalanarak zapta eklenir.

Genel kurul toplantıları, Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilecek şekil ve esaslara göre yapılır.

Genel Kurul Kararlarına Karşı İtiraz

Madde-27: Genel kurul toplantısında hazır bulunup da karara muhalif kalarak keyfiyeti zapta geçirten ortaklar ile genel kurul kararlarının yerine getirilmesi hâlinde şahsi sorumluluklarının doğabileceği hallerde kooperatif yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerden her biri, genel kurul kararları aleyhine Merkez Birliği nezdinde, genel kurul toplantısının yapıldığı günden itibaren 10 gün içinde itirazda bulunabilirler.

Merkez Birliği yönetim kurulunun vereceği kararlar kooperatif hükmî şahsiyeti yönünden kesinlik arzeder.

Merkez Birliği yönetim kurulu kararına karşı adlî makama başvuru hakkı saklıdır.

Genel Kurul Kararlarının Tasdiki

Madde-28: Genel kurulun vereceği kararlar, Merkez Birliği yönetim kurulunun tasdiki ile kesinleşir. Bu yetki Merkez Birliği yönetim kurulunca bölge birliğine devredilebilir.

Genel kurul zabıtları beş iş günü içinde tasdike yetkili birliğe gönderilir.

Tasdike yetkili birlik, genel kurul tutanaklarını geliş tarihinden itibaren bir ay içinde inceleyerek tasdik veya redde dair sonucu kooperatife bildirir.

Sürenin hesaplanmasında postada geçecek zaman dikkate alınmaz.

Genel kurul kararlarına itiraz olmadığı takdirde bu süre içinde incelenmesi bitirilmeyen, mevzuata ve usulüne uygun olarak yapılmış genel kurul kararları tasdik edilmiş sayılır.

Bölge birliği Genel Kuruluna Katılacak Temsilcilerin Seçimi

Madde-29: Kooperatifler, genel kurullarında aşağıda yazılı esaslar dahilinde, bölge birliği genel kuruluna katılacak temsilcileri seçerler.

Temsilci Sayısı:

Kooperatifler, genel kurullarında yediyüzelli'ye kadar (yediyüzelli dahil) ortak için iki, sonraki beş yüz ortak için (beşyüz dahil) birer olmak üzere tespit edilecek sayıda temsilci seçerler.

Ortak sayısı, kooperatifin son bilânço tarihine göre tespit edilir.

A-Temsilciliğe Seçilme

a-T.C. vatandaşı olmayanlar,

b-Tarım alet, makine ve ekipmanlar ile tarımsal girdiler üzerinde ticaret ve komisyonculuk yapanlar, sigortacılık faaliyetinde bulunanlar,

c-Hileli iflâs edenler, ağır hapis cezasını gerektiren bir suç ile sahtekârlık, hile, dolandırıcılık, hırsızlık, kaçakçılık, nitelikli zimmet, zimmet, irtikâp, rüşvet, görevi suiistimal, emniyeti suiistimal, adam öldürme ve millete ve Devlete karşı işlenen suçlardan birisi ile mahkûm (İnfazi tecil edilmiş olsa dahi) olanlar,

d-Daha önce görevleri sırasında suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden dolayı haklarında kesinleşmiş mahkûmiyet kararı bulunan kooperatif, bölge ve Merkez Birliği'nin yönetim kurulu üyeleri ve denetçileri ile daha önce görevleri sırasında suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden dolayı görevlerine son verilmiş olan kooperatif, bölge ve Merkez Birliği personeli (mahkeme kararıyla beraat etmeleri halleri ayrık),

e-657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tâbi olarak çalışanlar,

f-Tüzel kişi ortak temsilcisi,

Seçilemezler.

B-Seçimler

Temsilciler: genel kurulda gizli oyla, genel kurula katılma hakkını haiz ortaklar arasından, herhangi bir nedenle görevlerine son verilmesi halleri hariç olmak kaydıyla bir sonraki genel kurula kadar görev yapmak üzere seçilirler. Seçimlerde, yukarıda belirtilen esaslara göre tespit edilen temsilci sayısına göre en çok oy alanlar asil, daha sonra gelenlerin asil sayısı kadarı da, aldıkları oy sayısına göre yedek temsilci seçilmiş sayılırlar.

Oyların eşitliği hâlinde öğrenim durumu yüksek olanlar seçilir. Adaylar aynı öğrenim seviyesinde ise aralarında kura çekilir.

Seçimleri tasdik edilmeyenlerle, herhangi bir sebeple temsilcilikleri sona erenlerin yerlerine aldıkları oy sayısına göre bölge birliğince yedekleri getirilir.

Yedeklerin katılımı ile de temsilcilerin sayısı tamamlanamaz ise kooperatifler temsilcisz veya eksik temsilci ile temsil edilir.

Yeni seçilen temsilcilerin seçimleri tasdik edilinceye kadar, eski temsilcilerin herhangi bir sebeple görevleri sona ermedikçe, görevleri devam eder.

C-Temsilciliğin Sona Ermesi

a-İstifa etmeleri,

b-Tecil sebepleri hariç kooperatifine olan kredi ve/veya pay borçlarını vadeyi takip eden en çok altı ay içinde ödememeleri,

c-Temsilciliğe seçilmeye mani hallerin, temsilcilerde bulunduğu sonradan anlaşılması veya seçilme şartlarından birini kaybetmeleri,

d-Kooperatif ortaklığından çıkmış veya çıkarılmış olmaları,

e-Görevlerine son verilmesi,

f-Bölge birliğinin genel kurul İlan tarihini takip eden günden başlamak üzere beş iş günü içinde vadesi geçen kredi ve/veya pay borcu ile teslimini taahhüt ettiği mahsulün en az % 50'sini ödemiş olması, (Tecil hâli hariç)

Hâllerinde, temsilcilikleri sona erer ve durum kendilerine ve yedeklerine yazılı olarak duyurulur.

Yönetim Kurulu

Madde-30: Yönetim kurulu, genel kurula katılma hakkını haiz ortaklar arasından genel kurulca gizli oyla dört yıl için seçilecek beş üyeden teşekkül eder.

A-Yönetim Kuruluna Seçilme Şartları

a-T.C. vatandaşı olmayanlar,

b-İlkokul mezunu olmayanlar,

c-Tarım alet makine ve ekipmanlar ile tarımsal girdiler üzerinde ticaret ve komisyonculuk yapanlar, sigortacılık faaliyetinde bulunanlar.

d-Hileli iflâs edenler, ağır hapis cezası gerektirir bir suç ile sahtekârlık, hile , dolandırıcılık, hırsızlık, kaçakçılık, nitelikli zimmet, zimmet, irtikâp, rüşvet, görevi suiistimal, emniyeti suiistimal, adam öldürme, millete ve Devlete karşı işlenen suçlardan birisi ile mahkûm (İnfazı tecil edilmiş olsa dahi) olanlar,

e-Birbirleriyle üçüncü dereceye kadar kan ve sıhrî (Üçüncü derece dahil) hısımlar, (Bu şart yedekler için de geçerlidir)

f-657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tâbi olarak çalışanlar,

g-Daha önce görevleri sırasında suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden dolayı haklarında kesinleşmiş mahkûmiyet kararı bulunan kooperatif, Bölge ve Merkez Birliği'nin yönetim kurulu üyeleri ve denetçileri ile daha önce görevleri sırasında suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden dolayı görevlerine son verilmiş olan kooperatif, bölge ve Merkez Birliği personeli (mahkeme kararıyla beraat etmeleri halleri ayrık),

h-Tüzel kişi temsilcisi,

Seçilemez.

B-Seçim Esasları

a-Yönetim kurulu üyeleri genel kurulca, genel kurul toplantısına katılma hakkını haiz ortaklar arasından gizli oyla dört yıllık süre için seçilirler. Seçimde en çok oy alanlardan beşi asil üye olur. Asil üyelere sonra en çok oy almış olan beş ortak da dört yıl için yedek üye olur. Oyların eşitliği hâlinde öğrenim durumu yüksek olanlar seçilmiş sayılır. Adaylar aynı öğrenim seviyesinde ise aralarında kura çekilir.

b-Bölge veya Merkez Birliği'nde yönetim kurulu üyesi veya denetçi olarak görevli bulunanlar, asil olarak seçildikleri takdirde bunlardan ancak birini tercih etmek zorundadır.

Kooperatifin genel kurulunda bir ortak aynı anda hem yönetim kurulu üyeliğine, hem de denetçiliğe aday olamaz.

c-Yönetim kurulu eski üyeleri tekrar seçilebilirler.

d-Yeni yönetim kurulu üyelerinin seçimleri tasdik edilinceye kadar yönetim kurulu eski üyelerinin herhangi bir sebeple görevleri sona ermedikçe, görevleri devam eder.

e-Seçimleri tasdik edilen üyelere, kooperatif müdürlüğünce en geç beş gün içinde gerekli tebligat yapılır.

Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri (Değişik:12/10/2009-34 sayılı bakanlık oluru)

Madde-31: Yönetim kurulunun görevleri:

Kanun, anasözleşme, ilgili diğer mevzuat hükümleri ile kooperatif üst kuruluşlarının talimatları ve genel kurul kararlarına uygun olmak üzere:

a-Kooperatif çalışmalarının düzenle yürütülmesini sağlayacak esasları tespit etmek ve prensip mahiyeti arz eden veya mevzuat hükümlerine göre yönetim kurulunun kararına bağlı bulunan konular hakkında karar vermek,

b-Ortak olmak isteyenlerle, çıkacak ve çıkarılacak ortaklar hakkındaki teklifleri karara bağlamak,

c-Merkez Birliği yönetim kurulunun tespit ettiği esaslara göre kooperatif menfaatlerini koruyacak ve personel yığılmasını önleyecek şekilde personel kadrosunu tespit etmek,

d-Müdürlükçe teklif edilen ortak kredilerini, Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilen esaslara göre incelemek ve karar vermek,

e-Ortakların almış olduğu kredileri açılış gayesine uygun olarak kullanmaları ve kooperatif alacaklarının gününde tahsili için gerekli tedbirleri almak,

f-Genel kurul gündemini, bölge birliğinin görüşünü de alarak gününü tespit etmek ve genel kurulu toplantıya çağırarak,

g-Genel kurula sunulacak teklif, rapor, yıllık bilânço, gelir-gider farkı cetveli ve bütçeyi hazırlamak,

h-Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilen esaslara göre tecil edilecek kooperatif alacakları hakkında karar vermek,

ı-Merkez Birliği yönetim kurulunun müsaadesini almak suretiyle, taşınmaz mal satın almak, yaptırmak veya satmak konularında karar vermek,

i-Merkez Birliği Yönetim Kurulunun müsaadesi ile ortakların zaruri tüketim maddeleri ile üretim araçlarını imal edecek tesisleri kurmak, bu konularda yurt içinde ve yurt dışında kurulmuş veya kurulacak teşebbüslere iştirak etmek,yurt içinde ve yurt dışında şirket kurmak, gerektiğinde bunlardan çekilmek veya tasfiyesi konusunda karar vermek. Şirket kuruluşu, birleştirme ve tasfiye işlemlerinin ikmalî için Merkez, Bölge ve Birim Kooperatif personeline yetki vermek.

j-Teftiş ve kontrole yetkili personelin isteyecekleri her türlü bilgiyi vermek ve onların işlerini kolaylaştırmak,

k-Zaman ve kaynak israfını önlemeye matuf olmak üzere, üst kuruluşların yazılı müsaadesi alınmak kaydıyla ortak ihtiyaçlarını teminen piyasadan mal ve hizmet satın almaya ilişkin teklifler hakkında karar vermek,

l-Kanun, anasözleşme ve yönetmeliklerde belirtilen diğer konularda karar almaktır.

Yönetim Kurulu Toplantıları (Değişik:24/05/2016-1553-728 sayılı bakanlık oluru)

Madde-32: Yönetim kurulu aşağıda yazılı esaslara göre toplanır ve karar verir:

a-Yönetim Kurulu Başkanlığı ve Başkan Vekilliği

Yönetim kurulu üyeleri, seçimlerin tasdik edilmesi ve kendilerine tebligat yapılmasından sonra, en yaşlı üyenin başkanlığında yapılacak ilk toplantıda kendi aralarından bir başkan ve bir de başkan vekili seçerler. Yönetim kurulu, aralarındaki görev dağılımını kısmen veya tamamen yeniden düzenleyebilir. Ancak, başkan veya vekilliğinin kendiliğinden boşalması dışında belirlenen her görevin süresi iki yıldan az olamaz. Başkan veya vekilinin boşalması hâlinde üyeler, kendi aralarından boşalan yere kalan süre için seçim yaparlar.

Başkanın bulunmadığı hallerde, başkan vekili toplantıya başkanlık eder.

b-Toplantı Yeri ve Toplantı Günleri

Yönetim kurulu kooperatif çalışma merkezinde toplanır. Toplantıların hangi günlerde yapılacağı seçimleri müteakip, ilk yönetim kurulu toplantısında tespit edilerek karar defterine yazılır ve toplantıda hazır bulunmayan üyelere de duyurulur. Yönetim kurulu, üyelere en az iki gün önce yazılı olarak duyurulmak kaydıyla gerektiğinde her zaman toplanabilir. Yönetim kurulu, her hâlükârda en az ayda bir defa toplanmak mecburiyetindedir.

c-Toplantıya Çağrı

Yönetim kurulu toplantısına çağrı; başkan, bulunmaması hâlinde başkan vekili tarafından yapılır.

d-Gündemin Hazırlanması

Toplantı gündemi; başkan, bulunmaması hâlinde başkan vekili tarafından kooperatif müdürlüğünün teklifleri de dikkate alınarak hazırlanır.

e-Toplantı ve Karar Nisabı

Yönetim Kurulu, üye tam sayısının yarısından bir fazlası olan en az dört üyenin katılımıyla toplanır ve kararlarını, toplantıya katılanların yarısından bir fazlasının aynı yöndeki oyu ile alır.

Karar alınamaması hâlinde konu bir sonraki toplantıya bırakılır, bir sonraki toplantıda da karar alınamaz ise konu reddedilmiş sayılır.

Yönetim kurulu toplantılarında reddedilen veya yukarıdaki fıkraya göre reddedilmiş sayılan kararlar red veya reddedilmiş sayılma tarihinden itibaren üç ay süre ile yeniden gündeme alınamaz.

Kooperatif müdürü, müdür vekili veya vekâleten bu görevi yürüten yetkili personel yönetim kurulu toplantılarına iştirak eder. Ancak, bunların oy kullanma hakları yoktur.

Yönetim kurulu toplantılarında vekâleten oy kullanılamaz.

f-Gündemin Görüşülmesi

Gündemde olmayan konular görüşülemez. Ancak, üyelere biri önemli gördüğü konunun gündeme alınmasını yazılı olarak isteyebilir. Bu takdirde, toplantıya iştirak eden üyelerin ekseriyeti ile kabul edilen konular gündeme alınarak görüşülebilir.

Yönetim kurulu başkan ve üyeleri kendileri ile ilgili işler görüşülürken oylamaya katılamazlar, ilgili üye ilgisini yönetim kuruluna bildirmek ve durumu o toplantının zaptına yazdırmak mecburiyetindedir.

g-Yönetim Kurulu Karar Defteri

Yönetim kurulunca alınan kararlar noterden tasdikli karar defterine yazılarak veya kararları havi zabıtlar deftere yapıştırılmak üzere toplantıya iştirak eden yönetim kurulu üyeleri tarafından en geç toplantıyı takip eden günde imzalanır. Kararda karşı oy kullanan üyeler gerekçelerini yazarak imza ederler.

Yönetim kurulu karar defterinin muhafazası müdür, bulunmaması hâlinde müdür vekili, bunun da bulunmaması hâlinde diğer yetkili personel sorumludur. Yönetim kurulu karar defteri incelemeye yetkili mercilerin yazılı taleplerine istinaden başkan, bulunmaması hâlinde vekili tarafından kendilerine tevdi edilir.

Yönetim Kurulu Üyeliğinden Çekilme ve Üyeliğin Sona Ermesi

Madde-33: Yönetim kurulu üyelerinin:

a-İstifa etmeleri,

b-Kendilerine yazılı olarak bildirildiği halde mazeretsiz olarak arka arkaya üç toplantıya katılmamaları ya da mazeretlerinin kesintisiz dört aydan fazla sürmesi,

c-Tecil sebepleri hariç, kooperatife olan kredi ve/veya pay borçlarını, vadeyi takip eden en çok altı ay içinde ödememeleri,

d-Bu anasözleşmenin yönetim kurulu başlıklı maddesinde belirtilen yönetim kurulu üyeliğine seçilmeye mani hallerin üyede bulunduğu sonradan anlaşılması veya seçilme şartlarından birini kaybetmeleri,

e-Görevlerine son verilmesi,

f-Kooperatif ortaklığından çıkmış veya çıkarılmış olmaları,

Hâllerinde, üyelikleri sona erer ve bu durum kendilerine yazılı olarak duyurulur.

Yönetim Kurulu Üyeliklerinin Boşalması Hâlinde Yapılacak İşlem

Madde-34: Seçimleri tasdik olunmayan veya herhangi bir sebeple üyelikleri sona erenlerin yerlerine aldıkları oy sayısına göre kooperatif yönetim kurulunca yedekleri getirilir. Üyelikten çekilme ve üyeliğin sona ermesi gibi sebeplerden dolayı kooperatif yönetim kurulunda toplantı nisabı sağlanamaz ise bölge birliği yönetim kurulunca yedek üyeler göreve çağrılır. Bunlar yerine geçtikleri üyelerin sürelerini tamamlarlar.

Yedeklerin katılımı ile de yönetim kurulu üyelikleri sayısı tamamlanamaz ise tamamlanamayan üyelikler için bölge birliği yönetim kurulunca seçilme hakkını haiz ortaklar arasından atama yapılır.

Yukarıdaki atama ve yedeklerin çağrılması işlemleri, bu işlemi doğuran olaydan itibaren her hâlükârda bir aylık süre içinde yerine getirilir.

Atama ile gelenler yerine atandıkları üyelerin sürelerini tamamlarlar.

Yönetim Kurulu Üyelerinin Ortaklık İşlemleri Dışında Yapacağı İşler

Madde-35: Yönetim kurulu üyelerinin, ortak olduğu kooperatifle olan ortaklık işlemleri dışında kalan konular hakkında kooperatifle yapacakları sözleşmeler, önceden Bölge birliği tasdikinden geçmedikçe hükümsüzdür.

Yönetim Kurulu Üyelerinin Görev Yasağı ve Verilecek Ücret

Madde-36: Yönetim kurulu üyelerine Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilecek esaslar dahilinde ücret veya huzur hakkı ile harcırah ödenir.

Yönetim kurulu üyeleri, tarım kredi kooperatiflerinin ve birliklerinin işletme ve iştirakleri ile bunların personelince kurulan vakıf veya derneklerde, bu kuruluşları temsilen yönetim veya denetim kurulu üyesi veya personeli olarak herhangi bir görev alamazlar.

Denetçiler

Madde-37: Denetçiliğe seçilme şartları ve seçimi ile ilgili esaslar aşağıda belirtilmiştir.

A-Seçilme Şartları

a-T.C. vatandaşı olmayanlar,

b-İlkokul mezunu olmayanlar,

c-Tarım alet, makine ve ekipmanlar ile tarımsal girdiler üzerinde ticaret ve komisyonculuk yapanlar, sigortacılık faaliyetinde bulunanlar.

d-Hileli iflâs edenler, ağır hapis cezası gerektirir bir suç ile sahtekârlık, hile, dolandırıcılık, hırsızlık, kaçakçılık, nitelikli zimmet, zimmet, irtikâp, rüşvet, görevi suiistimal, adam öldürme, millete ve Devlete karşı işlenen suçlardan birisi ile mahkûm (İnfazı tecil edilmiş olsa dahi) olanlar,

e-Birbirleriyle ve yönetim kurulu Üyeleri ile üçüncü dereceye kadar kan sıhrî (üçüncü derece dahil) hısımlı olanlar, (Bu şart yedekler için de geçerlidir.)

f-657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tâbi olarak çalışanlar,
g-Daha önce görevleri sırasında suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden dolayı haklarında kesinleşmiş mahkûmiyet kararı bulunan kooperatif, bölge ve Merkez Birliği'nin yönetim kurulu üyeleri ve denetçileri ile daha önce görevleri sırasında suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden dolayı görevlerine son verilmiş olan kooperatif, bölge ve Merkez Birliği personeli (mahkeme kararıyla beraat etmeleri halleri ayrık),
h-Tüzel kişi temsilcisi,

Seçilemezler.

Bölge veya Merkez Birliği'nde yönetim kurulu üyesi veya denetçi olarak görevli bulunanlar, asil olarak seçildikleri takdirde bunlardan ancak birini tercih etmek zorundadır.

Kooperatifte bir ortak aynı anda hem yönetim kurulu üyeliğine, hem de denetçiliğe aday olamaz.

B-Seçim Esasları

Genel kurul dört yıl için genel kurula katılma hakkını haiz ortaklar arasından gizli oyla iki asil iki yedek denetçi seçer. Seçimlerde en çok oy alan iki ortak asil, diğer iki ortak da yedek denetçi olur. Oyların eşit olması hâlinde öğrenim durumu yüksek olan seçilmiş sayılır. Öğrenim durumları aynı olanlar arasında kura çekilir.

Seçimleri tasdik olunmayan veya herhangi bir sebeple denetçilikleri sona erenlerin yerlerine, aldıkları oy sayısına göre kooperatif Yönetim kurulunca yedekleri çağrılır. Üyelikten çekilme ve üyeliğin sona ermesi gibi sebeplerden dolayı kooperatif yönetim kurulunda toplantı nisabı sağlanamaz ise Bölge birliği yönetim kurulunca yedek denetçiler göreve çağrılır. Bunlar, yerine geçtikleri denetçilerin sürelerini tamamlarlar.

Yedeklerin katılımı ile de denetçiliklerin sayısı tamamlanamaz ise tamamlanamayan denetçilikler için bölge birliği yönetim kurulunca seçilme hakkını haiz ortaklar arasından atama yapılır.

Yukarıdaki atama ve yedeklerin çağrılması işlemleri, bu işlemi doğuran olaydan itibaren her hâlükârda bir aylık süre içinde yerine getirilir.

Atama ile gelenler yerine atandıkları denetçilerin sürelerini tamamlarlar.

Yeni denetçilerin seçimleri tasdik edilinceye kadar eski denetçilerin herhangi bir sebeple görevleri sona ermedikçe görevleri devam eder.

Denetçiler yeniden seçilebilirler.

Denetçiliğin Sona Ermesi

Madde-38: Denetçilerin:

a-İstifa etmeleri,

b-Tecil sebepleri hariç, kooperatife olan kredi ve/veya pay borçlarını, vadeyi takip eden en çok altı ay içinde ödememeleri,

c-Denetçiliğe seçilmeye mani hallerin üyede bulunduğu sonradan anlaşılması veya seçilme şartlarından birini kaybetmeleri,

d-Görevlerine son verilmesi,

e-Kooperatif ortaklığından çıkmış veya çıkarılmış olması,

Hâllerinde, denetçilikleri sona erer ve bu durum kendilerine yazılı olarak bildirilir.

Denetçilerin Görevleri

Madde-39: Denetçiler, kooperatifin bütün işlemlerini genel kurul adına denetler, bilânço, gelir – gider farkını inceleyerek yıllık faaliyet sonucunu bir raporla genel kurula sunarlar.

Denetçiler, kooperatif işlemlerinde tespit edecekleri yolsuzlukları ve usulsüzlükleri bir raporla kooperatif ve Bölge birliği yönetim kurulu başkanlığına bildirmek ve ilk genel kurula sunmak mecburiyetindedirler. Yolsuzlukları ve usulsüzlükleri zamanında bildiren Denetçiler sorumluluktan kurtulur. Ayrıca, denetçiler düzenleyecekleri raporlarını üçer aylık dönemler hâlinde kooperatif yönetim kuruluna bildirirler.

Denetçiler, yönetim kurulu toplantılarına ve müzakerelere katılabilirler. Ancak oy kullanamazlar.

Denetçilerin Ortaklık İşlemleri Dışında Yapacakları İşler

Madde-40: Denetçilerin, ortak olduğu kooperatifle olan ortaklık işlemleri dışında kalan konular hakkında kooperatifle yapacakları sözleşmeler, önceden bölge birliği tasdikinden geçmedikçe hükümsüzdür.

Denetçiler İçin Görev Yasağı ve Verilecek Ücret

Madde-41: Denetçilere, Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilecek esaslar dahilinde ücret veya huzur hakkı ile harcırah ödenir. Denetçiler, tarım kredi kooperatiflerinin ve birliklerinin işletme ve iştirakleri ile bunların personelince kurulan vakıf veya derneklerde, bu kuruluşları temsilen yönetim veya denetim kurulu üyesi veya personeli olarak herhangi bir görev alamazlar.

Müdürlük (Değişik:12/10/2009-34 sayılı bakanlık oluru)

Madde-42: Kooperatif müdürlüğü; kooperatif müdürü veya müdür vekili ile diğer personelden teşekkül eder. Kooperatif işleri Kanun, anasözleşme ve diğer mevzuat ile kooperatif üst kuruluşlarının belirleyeceği esaslara, genel kurul ve yönetim kurulu kararlarına uygun olarak müdürlük tarafından yürütülür.

Kooperatif personeli, kooperatifin işleri hakkında yönetim kurulunca istenilen bilgiyi vermek mecburiyetindedir.

Kooperatif müdürü ve diğer personel kendi kusurlarından ileri gelen zararlardan dolayı kooperatife ve üst kuruluşlara karşı sorumludurlar.

Kooperatif müdürlüğünün görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma esasları, idarenin teklifi üzerine Merkez Birliği yönetim kurulu kararı ile belirlenir.

Kooperatif hizmetlerinin yaygınlaştırılması amacıyla Kooperatif tüzel kişiliği altında hizmet büroları açılabilir. Hizmet Bürolarının çalışma usul ve esasları Merkez Birliği Yönetim Kurulunca belirlenir.

Temsil ve İmza Yetkisi (Değişik:12/10/2009-34 sayılı bakanlık oluru)

Madde-43: Kooperatifi, idare ve yargı organları ile üçüncü şahıslara karşı müdür, bulunmaması hâlinde müdür vekili temsil eder. Ancak, kooperatifi taahhüt altına koyabilmek için tarım kredi kooperatifi unvanı altında müdür veya müdür vekili ile bir yetkili personelin, müdür veya müdür vekilinden başka yetkili personelin bulunmaması hâlinde, müdür veya müdür vekili ile yönetim kurulu başkanı veya başkan vekili ile üyelerden biri, müdür veya müdür vekilinin de bulunmaması hâlinde, yönetim kurulu başkanı veya başkan vekili ile bir üyenin ya da yetkili bir personelin müşterek imzaları şarttır.

Kooperatifte müdür veya müdür vekilinden başka yetkili personelin bulunmaması hâlinde, sadece teşkilât içi işlemler için Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilecek esaslara göre, müdüre veya vekiline tek başına imza yetkisi verilebilir.

Merkez Birliği Yönetim Kurulunca, sadece kooperatif hizmet bürolarında yapılacak iş ve işlemlerle sınırlı olmak üzere yetkili bir personele tek başına imza yetkisi verilebilir.

Personelin Özlük İşleri

Madde-44: Kooperatif müdürleri Merkez Birliği yönetim kurulu tarafından atanır. Kooperatiflerde imzaya yetkili diğer personel genel müdürün teklifi, Merkez Birliği yönetim kurulunun onayı ile belirlenir. Özlük hakları Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilir.

Görevden alınmalarda tayinlerdeki usul ve esaslar uygulanır.

Kooperatif personelinin, tayin, nakil, terfi, imzaya yetkili kılınması, mükâfatlandırılması, cezalandırılması, görevden çıkarılması ve diğer özlük işleri Merkez Birliği yönetim kurulunca kabul edilip genel kurulun tasdiğiyle yürürlüğe giren Yönetmelikle düzenlenir.

Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukukî Sorumluluğu

Madde-45: Yönetim kurulu, alacağı kararlarda ve işlerin yürütülmesinde, Kanun, anasözleşme, Yönetmelik ve diğer mevzuat hükümleri, genel kurul kararları, Merkez Birliği ve bölge birliği talimatına uygun hareket etmek mecburiyetindedir.

Yönetim kurulu, bu anasözleşmenin yönetim kurulunun görev ve yetkileri başlıklı maddesinde belirtilen kooperatifin işlerinin kooperatifin amaçlarına uygun olarak yürütülmesinden ve kooperatifin malları ile paralarının korunmasından sorumludur.

Yönetim kurulu üyeleri, görev yaptıkları döneme ilişkin olarak görevleri sona ermiş olsa dahi, kanun, anasözleşme, Yönetmelik ve diğer mevzuat hükümlerine aykırı davranışlardan ve yaptıkları yolsuzluk, usulsüz işlemler ve ihmallerinden müteselsilen sorumludurlar.

Denetçilerin Hukukî Sorumluluğu (Değişik:12/10/2009-34 sayılı bakanlık oluru)

Madde-46: Denetçiler, kanun veya bu anasözleşme ile kendilerine yükletilen görevlerini hiç veya gereği gibi yapmamalarından doğan zararlardan dolayı kusursuz olduklarını ispat etmedikçe müteselsilen sorumludurlar.

Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Personelin Cezaî Sorumluluğu (Değişik:24/05/2016-1553-728 sayılı bakanlık oluru)

Madde-47: Yönetim kurulu üyeleri ile kooperatif personeli, suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden ve özellikle kooperatifin para ve malları, bilânço, tutanak, rapor ve başka evrak, defter ve belgeleri üzerinde işledikleri suçlardan dolayı, "kamu görevlisi" gibi ceza görürler.

Yönetim Kurulu Üyeleri ile Denetçilerin ve Kooperatif Personelinin Görevlerine Son Verilmesi

Madde-48: Merkez Birliği tarafından yaptırılacak inceleme ve soruşturma sonuçlarına göre suç işledikleri veya kusurlu oldukları anlaşılan ve görevden alınmaları uygun görülen kooperatif personeli ile haklarında mahkûmiyet kararı verilen kooperatif yönetim kurulu üyeleri ve denetçilerinin görevlerine Merkez Birliği yönetim kurulunca son verilir.

Kooperatif personelinin görevden alınmalarında atamalardaki usul ve esaslara uyulur.

Personelin görevine son verilmesine ilişkin usul ve esaslar Merkez Birliği yönetim kurulunca kabul edilip Merkez Birliği genel kurulunca tasdik edilen yönetmelikle düzenlenir. Kooperatif personelinin İş Kanunu ile Borçlar Kanunu hükümlerine göre görevlerine son verilmesi halleri saklıdır.

Üst Kuruluş Talimatlarına Uyma Mecburiyeti

Madde-49: Kooperatifler, bağlı buldukları bölge birliği ve Merkez Birliği'nin vereceği talimatlara uygun hareket etmeye mecburdurlar.

Bölge birliği ve Merkez Birliğince kanun, anasözleşme ve mevzuat dahilinde verilen talimatlara uymayan yönetim kurulu üyeleri ve denetçiler Merkez Birliği yönetim kurulunca yaptırılacak soruşturma sonucuna göre mahkemeye sevk edilebilirler.

Ayrıca, kooperatif yönetim kurulu üyeleri ve denetçileri, verilen talimatlara uymamaları hâlinde doğabilecek zararlardan müteselsilen sorumludurlar.

Sır Saklama Yükümlülüğü

Madde-50: Kooperatif yönetim kurulu üyeleri, denetçileri ve personeli, mevduat sahiplerinin mevduat durumlarına ait bilgilerle kooperatif ve ortaklar yönünden açıklanması mahsurlu olan hususlar hakkında bilgi verilecek kanuni merciler hariç, başkalarına bilgi veremezler.

Siyasî Faaliyet Yasağı

Madde-51: Kooperatif toplantılarında siyasî faaliyet yapılamaz. Kooperatif faaliyetleri siyasî amaçlara alet edilemez.

Kooperatif, siyasî partilerden veya onlara bağlı teşekküllerden her ne suret ve şekilde olursa olsun maddî yardım kabul edemez. Onlara maddî yardımda da bulunamaz.

Finansman Kaynakları

Madde-52: Kooperatifin her türlü kredi ihtiyacı; yurt içi banka, finans veya kredi kuruluşları, 1581 Sayılı Kanun'un 3. maddesine göre kurulacak veya iştirak edilecek banka ile tarım kredi kooperatifleri bölge birliği ve Türkiye Tarım Kredi kooperatifleri Merkez Birliğince karşılanır.

Kooperatifçe toplanacak mevduatın ortaklara kredi olarak kullanılmasında, Merkez Birliği yönetim kurulu tarafından tespit edilecek esaslara uyulur.

Kooperatif kullanmadığı kaynakları bölge veya Merkez Birliği emrine verir. Bu husustaki usul ve esaslar Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilir.

Kredi Kullanımı

Madde-53: Kooperatif amaçlarına uygun olarak ortaklarının kısa ve orta vadeli kredi ile her türlü tarımsal girdi ihtiyaçlarını karşılar.

Kredilerin tavan, kullandırma, faiz ve teminatı ile ilgili esaslar Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilir.

Alacak Senetleri

Madde-54: Kooperatifin kredi ile ilgili genel kredi sözleşmeleri, alacak senetleri, kâğıtları, taahhütnameler, beyannameler, temliknameler ve sözleşmeler, ortağın oturduğu ya da kooperatifin bulunduğu köy veya mahalle ihtiyar heyetleri tarafından parasız olarak tasdik edilir. Bu suretle tasdik edilen genel kredi sözleşmeleri, alacak senetleri ve belgeler, İcra ve

İflâs Kanunu'nun 38. maddesinde yazılı belgeler hükmündedir ve bu senetler vadelerinde protestoya tâbi tutulamazlar.

Müracaat hâlinde bu tasdik işlemleri noterler tarafından da yapılır.

Mutlak Rehin Hakkı

Madde-55: Ortakların kredilerine mesnet olarak gösterdikleri mahsulleri, hayvanları ve üretimleri ile ilgili her türlü makine ve araçları üzerinde kooperatifin mutlak rehin hakkı vardır.

Bunlar, borçlu ortaklara yediemin sıfatıyla teslim edilmiş sayılırlar ve üçüncü şahıslar tarafından hiçbir suretle haczedilemezler.

İpotek Tesisi ve Kaldırılması

Madde-56: Kooperatif lehine tesis edilecek ipotek işlemleri, köy ihtiyar heyetleri veya noterler tarafından tasdik olunan taahhünameye istinaden kooperatifin yazılı talebi üzerine gösterilecek değere göre tapu dairelerince taktır alınmadan yapılır. İpoteğin kaldırılmasında da aynı usul uygulanır.

Tecil (Değişik:15/06/2015-51 sayılı bakanlık oluru)

Madde-57: 14.06.2005 tarih ve 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu'nun dışında kalan risk, ürün ve bölgelerde, ürün vadelerinden önce meydana gelen deprem, kuraklık, don, yangın, su baskını ve dolu gibi tâbi afetler veya bitkisel ve hayvansal hastalıklar nedeniyle tarımsal varlığı % 40 ve üzerinde zarar gören ortakların, kooperatife olan vadesi gelmemiş kredi borçları, Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilecek esaslara göre her ortağın durumu ayrı ayrı incelenerek en çok iki yıl müddetle tecil edilebilir.

Ancak, Kanun veya Kararnamelerle yapılan ertelemelerde, Merkez Birliği yönetim kurulunca karar verilmesi halinde, ortak bazında ayrıca bir yetki alınmaksızın erteleme işlemleri ikmal edilebilir.

Ortakların borçlarının tecil edilmesi amacıyla yürürlükte olan ilgili Kanun'a veya Kararnamelere göre tarım kredi kooperatifi temsilcisinin de katılımıyla teşkil olunacak il/ilçe hasar tespit komisyonu kararları esas alınır.

Alacak Sebebiyle Mülk Edinme

Madde-58: Kooperatif, alacaklarının tahsili için, kendi talebi üzerine satışa çıkarılan ortaklara ait taşınmaz malları üzerine alabilir. Bu şekilde edindiği taşınmaz malları üç yıl içinde başkalarına satamaz, bunları bizzat veya kiraya vererek değerlendirebilir. Bu işlemlerden elde edilen gelirlerden masraf düşüldükten sonra kalan miktardan % 10 kooperatif hizmet karşılığı ayrılır, geriye kalanı borçlunun borcuna mahsup edilir.

Kooperatif alacağı, bu üç yıl süre içinde faiz ve masraflarıyla birlikte tamamen tahsil edildiği veya yukarıda belirtilen yolla karşılandığı takdirde, mülk edinilen taşınmaz mallar sahiplerine geri verilir.

Mevduat Toplama

Madde-59: Kooperatif, Merkez Birliği yönetim kurulunun Malîye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı'ndan alacağı izin ve yetki üzerine her türlü mevduat kabul edebilir.

Toplanan mevduatın kullanma yetkisi Merkez Birliği yönetim kuruluna aittir.

Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığınca yapılacak inceleme sonucunda mevduat kabul etmelerinde sonradan mahsur görülen kooperatiflerin bu yetkileri 3182 sayılı Bankalar Kanunu'nun 12. maddesine göre kaldırılır.

Mevduatın Teminatı

Madde-60: Kooperatiflerin toplayacakları mevduat kooperatif üst kuruluşlarının ve Bankalar Kanunu'nun teminatı altındadır.

Mevduat Yönetmeliği

Madde-61: Kooperatifin toplayacağı mevduatın tâbi olacağı işlemler, Merkez Birliği yönetim kurulunca düzenlenecek yönetmelikte gösterilir.

Mevduat Sahiplerinin İmtiyazları (Değişik:12/10/2009-34 sayılı bakanlık oluru)

Madde-62: Tasarruf mevduatı sahiplerinin, kooperatif mevduatlarından 0,30 Kr'a kadar olan kısmı, faizleri hariç haczolunamaz.

Tasarruf mevduatı sahipleri, mevduatın yarısı için bu mevduatın bulunduğu kooperatifin aktifinde mevcut bütün kıymetler üzerinde imtiyazlı alacaklıdırlar. Tasfiye hâlinde, tasarruf mevduatının imtiyazlı kısmı, tasfiye neticesi beklenmeksizin sahiplerine ödenir.

Mevduat Cetvelleri ve Hesap Özetleri

Madde-63: Mevduat toplamaya yetkili kooperatiflerin düzenleyecekleri aylık Mevduat cetvelleri ile üç aylık ve yıllık hesap özetleri Merkez Birliği'ne gönderilir.

Munzam Karşılıklar

Madde-64: Kooperatiflerin topladıkları mevduattan, 1211 sayılı T.C. Merkez Bankası Kanunu'nun 40 / II. maddesi hükümlerine göre munzam karşılık ayrılır. Bu karşılıklar Merkez Birliğince T.C. Merkez Bankası'na yatırılır.

Bankacılık ve Sigortacılık İşlemleri

Madde-65: Kooperatif, Merkez Birliği yönetim kurulundan önceden izin almak şartıyla her türlü bankacılık hizmetleri ve sigorta acenteliği yapabilir.

Bu konuda uygulanacak esaslar, Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilir.

Pazarlama

Madde-66: Kooperatif, ortaklarının ve gerektiğinde diğer üreticilerin mahsulleri ile el sanatlarını geliştirir ve mamullerini değerlendirir. Ayrıca, destekleme alımları için Bakanlar Kurulu tarafından Merkez Birliği'nin görevlendirilmesi hâlinde, destekleme alımları ile ilgili faaliyetleri de yürütür.

Kooperatifler, Devletçe kooperatiflere verilen desteklerden yararlanırlar.

Mal Teslim Mecburiyeti

Madde-67: Ortaklar, Merkez Birliği yönetim kurulunca pazarlanması kararlaştırılan mahsullerinden taahhüt ettikleri miktarı kooperatife teslim etmek mecburiyetindedirler.

Ortaklar, her yıl rekoltelelerini ve teslim edecekleri mahsullerin cins ve miktarını bildiren birer beyannameyi kooperatife vermek mecburiyetindedirler.

Ortaklar, ancak kendi işletmelerinden çıkan mahsulleri, kooperatife teslim edebilirler. Kooperatife karşı olan taahhütleri yerine getiremeyecek olan ve teslimatını önemli ölçüde azaltmak zorunda kalan ortaklar, o yıla ait teslimatını yapmadan önce durumlarını ve taahhütlerini azaltma gerekçelerini yönetim kuruluna bildirmek mecburiyetindedirler.

Ortaklarla Hesaplaşma ve Avans İşlemleri

Madde-68: Gerek kendi hesabına, gerekse bölge birliği veya Merkez Birliği adına kooperatifçe toplanacak mahsullerin teslim alınma şekli ve ortaklara verilecek avansların miktarları Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilir. Bu işlemlerle ilgili alacak-borç münasebeti Merkez Birliği yönetim kurulunun tespit edeceği esaslara göre olur.

Verilen avanslardan, varsa ortakların kooperatife olan borçları düşölür ve artan miktar kendilerine ödenir.

Yedek Akçe

Madde-69: Kooperatif tahsili imkansız alacaklarını ve karşılıksız kalan borçlarını ve bilânço zararlarını kapatmak üzere gelir-gider müspet farkından en az % 10'u oranında bir yedek akçe ayırmak mecburiyetindedir. Bu amaçla ayrılan yedek akçe karşılıkları Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilen esaslara göre, kooperatif, bölge birliği ve Merkez Birliği anasözleşmelerinde belirtilen amaçların tahakkuku için kullanılabilir.

Destek Fonu (Değişik:13/10/2016-3053 sayılı bakanlık oluru)

Madde-70: Kooperatif, ortaklarına ucuz kredi kaynağı sağlamak, mali yapısı bozuk olan diğer kooperatiflerin finansal durumunu iyileştirmek ve kuruluş giderlerini karşılamak amacıyla bir Destek Fonu tesis edilir.

Bu fon; gelir-gider müspet farkından ayrılan hisseler ile kooperatife yapılan bağışlardan meydana gelir ve her yıl sonunda Merkez Birliği emrine gönderilerek Merkez Birliği Yönetim Kurulunca tespit edilecek esaslara göre kullanılır.

Yedek Akçe Karşılığı

Madde-71: Ortakların, yedek akçe karşılıkları ile fonlar üzerinde herhangi bir hakları yoktur.

Gelir-Gider Farklarının Hesaplanması ve Dağıtımı

Madde-72: Kooperatifin ortaklar ve ortak olmayanlarla yaptığı işlemlerden elde ettiği gelir-gider farkları ayrı ayrı hesaplanır.

Ancak, ortaklarla yapılan işlemlerden doğan gelir-gider farkları, Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilecek esaslara göre ayrı ayrı hesap edilir.

Bilânço yılı sonunda doğan müspet veya menfi gelir-gider farkları, bilânçonun genel kurulca kabul ve zabıtlarının tasdikinden sonra, aşağıda yazılı esaslara göre dağıtılır.

A-Ortaklarla Yapılan İşlemler

1) Gelir-Gider Müspet Farkı:

- a- % 35'i Yedek Akçe,
- b- % 10'u Destek Fonu,

- c- % 10'u Yatırım ve Geliştirme Fonu,
- d- % 5'i Tasfiye Fonu,
- e- % 40'ı Risturn

Olarak ayrılır.

Ancak, Yatırım ve Geliştirme Fonu her bilânço yılı sonunda, Tasfiye Fonu ise genel kurulun tasdikinden sonra Merkez Birliği emrine gönderilir.

Ortaklar için ayrılan ve genel kurulca ortaklara dağıtılmasına karar verilen risturn, Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilecek esaslara göre dağıtılır.

2) Gelir-Gider Menfi Farkı

Gelir-gider menfi farkı yedek akçe ve fonlardan kapatılır. Bunun yetmemesi hâlinde zarar sonraki yıllara devredilebilir veya Merkez Birliği yönetim kurulunca belirlenecek esaslara göre kooperatif genel kurulunca ortaklardan istenecek ek ödemelerle kapatılır.

B-Ortak Olmayanlarla Yapılan İşlemler

Ortak olmayanlarla yapılan işlemlerden doğan gelir-gider müspet farkları ortaklara intikal ettirilmeyerek ayrı bir hesapta toplanır. Menfi farklar bu hesaptan kapatılır.

Teftiş ve Denetim

Madde-73: Kooperatifler, bölge birliği ve Merkez Birliği'nin teftiş ve denetimine tâbidir.

Kooperatifler, bağlı oldukları bölge birliği ve Merkez Birliği'nin yapacağı teftiş ve denetimler sonucunda verecekleri talimatlara uymak zorundadırlar.

Kooperatifler ayrıca, Tarım ve Köyşleri Bakanlığı'nın teftiş ve denetimine tâbi olup bu teftiş ve denetimler sonucuna, kanun ve anasözleşmelerdeki görevleri ile ilgili ortaya çıkacak eksiklikler konusunda vereceği talimatlara uymak zorundadırlar.

Birleşme, Ayrılma ve Hizmetin Yaygınlaştırılması (Değişik:12/10/2009-34 sayılı bakanlık oluru)

Madde-74: Ekonomik ve idarî mecburiyetler dolayısıyla birkaç kooperatifin birleştirilmesi veya bir kooperatifin iki veya daha fazla kooperatife ayrılması, kooperatif tüzel kişiliği altında hizmet bürosu açılması, kapatılması, kooperatif çalışma merkezinin değiştirilmesi, kooperatifin çalışma alanı içerisinde bulunan bir veya birkaç köyün bölgedeki diğer bir kooperatife bağlanması veya çıkartılması kooperatif adının değiştirilmesi, çalışma alanına yeni köy bağlanması konusundaki işlemler bölge birliğinin talebi üzerine Merkez Birliği yönetim kurulunca karara bağlanır. Yapılan işlemlerin sonucundan idarece Tarım ve Köyşleri Bakanlığı'na bilgi verilir.

Birleşme ve Ayrılma Şekli

Madde-75: Kooperatiflerin birleşme ve ayrılmalarında ilgili kooperatifler, bölge birliği tarafından ön denetime tâbi tutulur. Bu denetlemelerde, kooperatiflerin aktif ve pasifleri net olarak tespit edilir ve devirde bunlar esas alınır. Birleştirme işlemleri gerçekleştirildikten sonra birleşen ve devralan kooperatifler Merkez Birliği teftiş kurulunca öncelikli olarak teftişe alınır.

Birleştirilen kooperatiflerin zararları geçmiş yıllara ait gelir, kârlar ile yedek akçe ve fonlardan karşılanamadığı takdirde Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilecek usul ve esaslara göre karşılanır.

Kooperatifin ayrılma ile ilgili masraflarının kooperatifler arası paylaşılma oranı bölge birliği tarafından hesaplanır.

Muafiyetler

Madde-76: 18.04.1972 Tarih ve 1581 Sayılı Kanun'un 19. maddesi gereğince:

a-Kooperatife ortak olmak üzere başvuran üreticilerle ortakların kooperatifleriyle yapacakları her türlü işlemler ve bunlarla ilgili kâğıt, belge, senet, beyanname, taahhütname, vekâletname, makbuz, kooperatif lehine yapacakları ipotek ve rehinler her türlü resim, harç ve vergiden,

b-Kooperatif, kurumlar, gider, gayrimenkul artışı, intikal ve diğer vergilerden ve icra makamları, resmî daireler ve mahkemeler nezdinde yapacağı takip ve tahsillerle açacakları tazminat davaları ile ilgili her nevi talep, tebliğ ve kararlar, her türlü masraf, vergi, resim ve harçlardan,

c-Kooperatifin, sermaye ve yedek akçesi ile taşınmaz malları ve bunların gelirleri, kendi ihtiyacı için satın aldığı ve alacağını tahsil gayesi ile mülk edindiği taşınmaz mallar ve bunların 1581 Sayılı Kanun'un 15. madde hükmüne göre sahiplerine geri verilmesi işlemleri bütün vergi, resim ve harçlardan,

d-Kooperatifin yapacağı kredi işlerine ilişkin bütün senet, belge, kâğıt, defter ve hesap özetleri, taşınmaz mallara ait ipotek ve taşınır mallara ait rehin işlemleri, vekâletnameler, taahhütnameler, vesair evrak bütün resim ve harçtan,

e-Kooperatifin temin edeceği kredi ve bunlara ilişkin T.C. Merkez Bankası nezdindeki reeskont muameleleri ve bu işlemlere ait bütün senet, belge, vekâletname, taahhütname vesair evrak gider ve diğer vergilerle bütün resim ve harçlardan,

Muafıdır.

Ayrıca, tarım kredi kooperatifleri ve birliklerinin birbirleri ve ortakları ile ilgili tarımsal girdi temini ve ürünlerin değerlendirilmesi amacıyla yapacakları her türlü muamele, satış amaçlı satış olarak değerlendirilemez. Bu işlemler, ortaklar arası muamele sayılır.

Kooperatifin ortak dışı işlemlerden elde edeceği gelir-gider farkları ayrı bir hesapta takip ve tespit edilerek vergilendirilir.

Kooperatiflerin noterlere tasdik ettirecekleri defterler ve belgelerden, yalnız noter ücreti alınır, harç alınmaz.

Kanun ve Anasözleşmede Açıklık Olmayan Haller

Madde-77: 1581 Sayılı Kanun, ek ve değişiklikleri ile bu kanuna göre düzenlenen anasözleşmelerde açıklık bulunmayan hususlarda 1163 Sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Kooperatifin Dağılması

Madde-78: Kooperatifin dağılma halleri aşağıda belirtilmiştir:

a-Ortak sayısının otuzdan aşağı düşmesi,

b-Genel kurul tarafından fesih kararı alınması,

c-İflâsın açılması,

d-Kanunlarda öngörülen diğer hallerde, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın mahkemeden fesih kararı alması.

(b) fıkrasının uygulanabilmesi için Merkez Birliği'nin teklifi ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca tasdiki şarttır.

Tasfiye Kurulunun Tayini

Madde-79: Dağılma hallerinin tahakkuku, yetkili organ ve kuruluşlarca gerekli kararların alınmasını müteakip, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Merkez Birliği yönetim kurulu ve kooperatif genel kurulu tarafından seçilecek birer kişiden teşekkül eden bir kurul tasfiye işlemini yürütür. Genel kurul tarafından seçilen tasfiye kurulu üyesinin herhangi bir sebeple işten ayrılması hâlinde, yerine ilk genel kurulda yenisi seçilip işe başlayıncaya kadar Merkez Birliği yönetim kurulunca tayin yapılır.

Tasfiye Kurulunun Görevleri

Madde-80: Tasfiye kurulu aşağıdaki görevleri yapar:

a-İşe başladığı günden itibaren, iflâstan gayri hallerde dağılmayı birer hafta ara ile üç defa ilân ettirir. İlâna, kooperatif alacaklılarının belgeleri ile beraber en geç bir yıl içinde müracaat edilmesi lüzumu yazılır. Bu müddetin başlangıcı üçüncü ilân tarihidir.

b-Göreve başladığı zaman evvelce yapılmış işlerin sonucunu kooperatifin varlığını, alacaklarını, borçlarını inceleyerek, buna göre envanter defterleri ile tasfiye açılış bilânçosunu, genel kurulun tasdikine sunar. Bilânçonun birer suretini Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, bölge ve Merkez Birliği'ne verir.

c-Tasfiyenin devamı müddetince, tasfiye kurulu yönetim kurulunun yerine geçer, ancak kooperatif adına tasfiye işlemleri ile ilgili olmayan yeni sorumluluklar altına giremez. Aksine davranışlardan, tasfiye kurulu üyeleri müteselsilen sorumludurlar.

Kooperatif adına imza atarken, kooperatifin tasfiye durumunda bulunduğu yazılması lazımdır.

d-Kooperatifin eskiden başlamış olup da henüz bitirilmemiş olan işlerini tamamlar, taahhütlerini yerine getirir, alacaklarını toplar, varlıklarını paraya çevirir.

e-Tasfiye hâlindeki kooperatifin taşınır ve taşınmaz mallarını duruma göre açık artırma veya pazarlıkla satabilir.

f-Kooperatifin tasfiye işlerini ayrıntılarıyla gösterir bir tasfiye defteri tutar.

g-Tasfiye işleri bitinceye kadar, her yıl sonunda, yıllık bilânço, faaliyet raporunu hazırlar ve genel kurulu toplantıya çağırır.

h-Tasfiye işlerinin bitiminde, tasfiye kapanış bilânçosunu çıkarır ve bunu toplantıya çağıracağı son genel kurulun tasvibine sunar.

ı-Tasfiye bilânçosuna göre, kooperatifin varlıkları borçlarından fazla çıktığı takdirde, bu fazlalığı ödemiş oldukları sermaye payı oranında ortaklara dağıtır.

j-Tasfiye kapanış bilânçosunun birer nüshasını genel kurul tasdikinden sonra, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, bölge ve Merkez Birliği'ne verir.

Tasfiye Süresi

Madde-81: Tasfiye işlemlerinin Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre yapılacak üçüncü ilân tarihinden başlamak üzere, bir yıl içinde bitirilmesi gereklidir. Tasfiye, bu süre içinde bitirilmediği takdirde, Merkez Birliği yönetim kurulu kararı ile uzatılabilir.

Tasfiye Kurulu Üyelerine Verilecek Ücret

Madde-82: Tasfiye Kurulu üyelerine, Merkez Birliği yönetim kurulunca belirlenecek miktarlarda ücret verilebilir.

Uygulanmayacak Hükümler

Madde-83: 1581 Sayılı Kanun'un 21. maddesinde sayılan ve hâlen yürürlükte bulunan Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

Geçici Madde-1: 1581 sayılı Kanun'a göre kurulmuş bulunan Tarım Kredi Kooperatiflerine ait bu anasözleşme; 1581 Sayılı Kanun'un 3223 sayılı Kanun'la değişik 7. maddesiyle 5330 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca hazırlanmıştır.

Geçici Madde-2: Tarım kredi kooperatifleri, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının **12/04/2006** tarih ve **19** sayılı onayı ile kabul edilen bu anasözleşmeye göre intibak etmiş sayılır.

Geçici Madde-3: T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığının "T.C. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı" olarak değiştirilmiştir.

Tarım Kredi Kooperatifleri Örnek Anasözleşmesi; ... sayfada **83** asıl **3** geçici maddeden ibaret olup uygulamaya konulması hususunu tasviplerinize arz ederim.

Ayhan KARAYAMA
Genel Müdür

Uygun Görüşle Arz Ederim.
.... / 5 / 2016

Dr. Nusret YAZICI
Müsteşar

O L U R
.... / 5 / 2016

Faruk ÇELİK
Bakan